

Universitätsbibliothek Wuppertal

Aeli Donati qvod fertvr commentvm Terenti

Evgraphi commentvm continens

Donatus, Aelius

Lipsiae, 1908

Adelphoe IV

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1594)

- cit sibi necessitatem maximam, ut uirginem defendat, si
 deserta fuerit, ex hoc, quod multa caritas sibi fuerit cum
 500 puellae patre. — **55** SED DEMA HOC TV FACITO CVM
 ANIMO COGITES quoniam Demea sententiam petitioni talem
 dederat, ut fratrem se diceret conuenturum, iam hic am- 5
 plius agit, ut persuadeat aliud fieri non debere propterea,
 quoniam nobiles uiri quanto clari sunt, tanto plus debent
 omnia iusta complere, si uolunt famam integram sui no-
 minis continere. qua re et persuasione impetrauit quod
 505 uoluerat senex. denique data est sententia **60** FIENT QVAE 10
 507 FIERI AEQVVM EST OMNIA. — **62** NON ME INDICENTE HAEC
 FIVNT supra (*I 2, 59*) enim dixerat ex lenitate patris
 Aeschinum in periculum esse uenturum, quod etiam nunc
 508 dicit **63** VERVM NIMIA ILLAEC LICENTIA PROFACTO EVADET
 IN ALIQVOD MAGNVN MALVM. 15

(5.)

- 511 **1** BONO ANIMO FAC SIS SOSTRATA Hegio senex ingressus
 domum uidit parturientem puellam. eius matrem consolatur
 promittens se conuenturum Micionem patrem Aeschini et
 coacturum, uti uitiatam ducat uxorem ille qui uitiauit. —
 514 **4** SI EST FACTVRVS VT SIT OFFICIVM SVVM FACIAT ordo 20
 est: conueniam Micionem, ut faciat officium suum, <si>
 est facturus officium.

IV.

1.

- 517 **1** AIN PATREM HINC ABISSE RVN haec scaena delibe-
 rationem tenet, quid faciat, quemadmodum hic manere
 possit, cum pater rus iturus sit, et quid respondeat patri, 25

2 quod] cum α | fuerit 2. W.: -rat *codd.* || 6 agi α || 8 <in-
 genui> sui nominis *G* (*recte?*) || 9 quā rē α || 16 BONO ANIMO]
nova scaena non incipit in codd. || 18 eschini patrem α || 21 si
add. Zeune || 22 officium] *hic desinit cod. S* || 23 abisse hinc *G* ||
 24 hic meare possit *post* missus (*pro* iturus) sit α

519 si se non inuenerit apud uillam. — **3** QVOD CVM SALVTE
 EIVS FIAT ITA DEFATIGETVR dummodo saluus sit. reperitur
 autem consilium, ut hoc se defendat, quod ab amicis re-
 531 tentus sit. cui opponitur **15** INTERDIU quidem SED SI HIC
 Pernocto, quid causae dicturus sum? huic rei consilium 5
 reperit seruus et pollicetur tamen facile se patrem lenire,
 535 quod eius nouerit mores, cum dicit **19** LAVDARIER TE
 537 AVDIT LIBENTER FACIO TE APVD ILLVM DEVM. — **21** LVPVS
 IN FABYLA in prouerbio *dicimus*, cum ipse aduenit de quo
 loquimur. 10

2.

540 **1** NE EGO HOMO SVM INFELIX in itinere cum quaerit
 fratrem Demea, cognouit a mercenario in uilla non esse
 544 filium. irascitur in Syrum et commouetur. — **5** QVID HOC
 MALVM INFELICITATIS ordo 'quid hoc infelicitatis?', et 'ma-
 547 lum' interiectio est, sicuti saepe docui. — **8** PRIMVS PORRO 15
 OBVNVTIO hoc est malum nuntium uel accipio uel aliis
 554 perfero. — **15** NON HERCLE HIC DVRARE QVISQVAM SI SIC
 FIT POTEST hoc consilium sumpsit Syrus ad purgandum
 quod in uilla non erat filius, quod reuersus sit idem adu-
 lescent iratus et uerberauerit se, propter quod ipse auctor 20
 fuerit Aeschino ad rapiendam meretricem. fingit igitur se
 556 uerberari. — **17** QVID ILLE GANNIT quid ille obmurmurat?
 560 dicit se igitur uerberatum. — **21** NON TV EVM . . . PRO-
 561 DVXISSE AIEBAS hoc soluit **22** FACTVM VERVM VENIT POST
 INSANIENS. deinde conqueritur, quod uerberauerit qui eum 25
 564/69 nutrierit. — **25** <PATRISSAS> patri similis es. — **30** NON
 EST hoc iracunde pronuntiandum, tamquam referat gratiam
 pro dolore, quod negat fratrem domi esse. denique hoc
 570 animo dicit etiam illud **31** SCIO VBI SIT VERVM HODIE

2 fiet α || 3 defendit G || 5 sum dicturus α || 6 et Goetz:
 sed (set P) *codd.* || 9 IN] ex α || 11 conquerit α || 14 ordo — in-
 felicitatis *om.* G || 17 quisquam *post fit* G || 21 fuit G || 23 igitur]
 itru G | tu <igitur> *codd.* || 25 illum α || 26 PATRISSAS *add.*
Westerh | patris α || 27 hoc *Westerh.*: hic *codd.*

- 573 NVMQVAM MONSTRABO. — **34** NOSTIN PORTICVM APVD MACELLVM HANC DEORSVM falsum in locum mittit longe positum, ut circumeat ciuitatem. — **37** SACELLVM sacer locus, ut Virgilius (*Ecl. III 9*) 'sed faciles nymphae risere sacello'. — **39** ANGIPORTVM uicus angustus et breuis. sed 5
584 hic genere neutro positum est. — **45** PISTRILLA EX AD-
585 VERSO pistrinum. — **46** LECTVLOS IN SOLE ILIGNEIS PEDIBVS
586 hoc est pedibus de ilice. — **47** VBI POTETIS vos in sole, quo locus conuiuii senibus in sole esse possit. uel quod Cicero (*pro Quinctio 18, 59*) dixit 'numquam ad solarium 10
587 fuit'. — **48** SILICERNIVM particulae sunt inferiarum, quae mortuis dantur. alii intellegunt 'silicernium' quod iam senectute curuus silices cernat.

3.

- 592 **1** EGO IN HAC RE NIHIL REPERIO QVAM OB REM LAUVER
†ingratus Hegio cum gratias ageret, quod Micio promit- 15
teret se daturum operam, uti filius suus illam duceret uxorem quae uitiata fuerat, dicit non iuste se laudari propterea, quia magis officium suum facit, non alii praestat, cum
601 peccatum suum corrigit. — **10** SI ITA AEQVVM CENSES
AVT SI ITA OPVS EST FACTO expetierat Hegio, uti ad 20
mulieres Micio pergeret et haec eadem illis praesentibus polliceretur. uerum dubitatione utens pollicetur Micio. hoc ut plenius fieri possit, persuadet Hegio, quod illae miserae alterum solacium calamitatis habere non possint, nisi hic polliceatur: 'omnes enim, quibus res minus secundae sunt, 25
nescio quo modo sunt suspiciosi; omnia quae fiunt ad

4 facile *codd.* || 5 sed] et? || 7 inlignis *P*, lignis *G* || 8 <ex> pedibus *G**P*; inlignis (ilignis *V*) *add.* α || 9 quo] qui *Westerh.*, quod *Schoell* | conuiuii *W.*: cōuij *G*, cūi *P*, om. *VS* || 15 ingrediens? nisi forte nonnulla exciderunt || 17 dicit (sc. Micio) non] dum α | laudari se α || 20 OPVS EST FACTO] omnium (-ni *G*) facta *codd.* | expetierat *Schopen*: -rant *codd.* | <rogat> uti *G* || 23 ut *Westerh.*: in *codd.* | posse *G* || 24 possint *Schopen*: posset *codd.* | polliceatur hoc *G* || 25 omnibus α || 26 sunt om. α

contumeliam suam magis fieri putant. quoniam minimum possunt, semper se credunt contemni. ergo placabilius est, si ipse coram pollicearis et te purges'.

4.

- 610 **1** <DISCRVCIOR ANIMI> deliberatio est, quid faciat adulescens: conuenit enim puellam eius quam uitiauit. ab ea comperit, quod cognouerit Aeschinum meretricem rapuisse, cum utique rapuerit fratri. opinio est, quod sibi potius rapuerit. deliberat quid agat, quod tanta suspicio de se inciderit, quod Sostrata puellae mater credat sibi rapuisse Aeschinum meretricem, hoc quod audierit ex anu 10
624 quadam. — **16** NE QUID DE FRATRE GARRVLAE ILLI DICEREM continui me, ne aliquid dicerem de fratre illi mulieri garrulae, hoc est uerbosae et loquaci. nunc deliberatio
625 ipsa supponitur **17** NVNC QUID FACIAM DICAM FRATRIS ESSE HANC. sed non oportet indicari, ne fiat palam: mage celari possit fortasse. illud metuo, an credant quod fratri rapui, quippe cum egomet rapuerim, ego argentum soluerim, ad me abducta domum sit. reperit consilium, ut ad illas pergat et se purget.

5.

- 635 **1** ITA VT DIXI SOSTRATA FACITO haec scaena narrationem tenet <a> patre inuentam: nam cum ingressus promississet mulieribus se acturum esse, ut Aeschinus uitiatam ducat uxorem, egreditur pater et uiso filio errorem hunc componit, quod a nescio quo adductus sit aduocatus, uti

2 posse α || 4 deliberatio] in *G* nova scaena non incipit || 6 cognouit *G* | eschinus α || 8 deliberat <enim> α || 9 incesserit *G* || 14 FACIAM] agam (aut agam *V*) post DICAM α , ante DICAM *G* || 16 rapuit *P*¹*V*, -uerit *G* || 17 soluerem α , -rit *G* || 18 adducta α || est domum *G* || 20 dixit α || 21 a patre inuentam *W*. (*duce Schop.*): patrem inuentum *codd.* || 22 ut *om.* α || 24 a quodam (*om.* nescio) *G*

- illa puella cognato suo nuberet, atque illa diceret esse nescio quem uitiatorem, cui dari eam oporteret, ut animus adulescentis perspici posset. mox aperit ueritatem et dicit, ut iam praeparet se Aeschinus ad uxorem ducendam. —
- 641 **7** NON EQVIDEM INSTAS QVOD SCIAM NON quidem postulas, 5
 647 quod sciam. deinde ipse, quod supra dixi, narrat **13** HA-
 650 BITANT HIC QVAEDAM MYLIERES PAVPERCVLAE ... **16** VIRGO
 651 CVM MATRE ... **17** HIC MEVS AMICVS qui me adduxit ILLI
 652 GENERE EST PROXIMVS ... **18** HVIC LEGES NVBERE COGYNT
 657 HANC, de quo ille contra **23** COMMENTA <MATER> EST hoc 10
 est mentita est ESSE EX ALIO VIRO NESICIO QVO PVERVM
 NATVM NEQVE EVM NOMINAT PRIOREM ESSE ILLVM NON OPOR-
 TERE HVIC DARI. deinde omnia adulescens defendit, quod cum
 uitiator sit, is eam potius debeat ducere uxorem. contra
 670 pater **36** QVA RATIONE ISTVC inquit QVIS DESPONDIT QVIS 15
 672 DEDIT ... **38** CVR DVXIT ALIENAM? huic respondit filius AN
 SEDERE OPORTVIT DOMI VIRGINEM TAM GRANDEM, ut ueniret
 nescio unde cognatus? et quasi arguit patrem, quod haec
 magis debuerit dicere. contra ille stultum uocat filium,
 siquidem haec omnia aduersus illum <dicere debuit>, cui
 uenerat ipse aduocatus. deinde, quasi res ista tota aliena sit,
 monet filium, ut discedat. tunc ille lacrimis prodidit amo-
 rem. pater cum quaesisset, ille narrare cupiens petit, ut audi-
 ret. tunc pater omnia scire se dicit, obiurgat leuiter, quod
 681 celauerit se. — **47** ITA VELIM ME PROMERENTEM AMES ita 25
 esse, me ut merito ames: multi enim necessitate amant
 ac propterea indigne. hoc est enim quod uult, ut pro
 685 merito se amet pater. — **51** IN QVA CIVITATE TANDEM TE

1 atque] et α | illa] *sc. mater* | nescio esse α || 2 <et> ut
 G || 3 prospici *codd.*, *corr. Westerh.* || 4 praepararet α || 5 instas
 G, istam α | quod <quidem> α | postulas G, *populi (pro pep-)*
 α || 9 proximus est G || 10 commentae (-ta G) *st codd.* || 11 men-
 titum *codd.* | est *om.* α | ESSE *om.* G || 12 nominant α , -nauit G ||
 14 <quod> is *codd.* || 15 inquit istuc G || 19 dicere <facere> G ||
 20 dicere debuit *add. W.* || 21 res — sit W. (*duce Zeunio*): resti-
 tuta aliena sunt *codd.* || 25 uellem α | <ut> me G | pro merito
 α || 26 esse W.: est G, est et α | ut] aut α || 27 enim W.: inte α ,
om. G; certe *Schoell* | ut *om. G* || 28 amet se G

ARBITRARE V
 et tamen co
 tum in te fu
 quod non
 interuentu n
 eam uxorem
 TE SOCORDEM
 promittit qu
 fidem poscit.
 AVI SODALIS
 lenis est pat
 que admodu
 frater semper
 FORTE IMPR
 dabo operam
 nero inspicit

1 DE
 tenet, quod
 rapuerit. d
 sumitur 3
 .. CAPITAL
 merentur.
 PECCATVM
 NATVS sit
 sensus tra
 putat crim

1 arbi
 4 non Scho
 uentu W.:
 CETERAVM
 11 ita quem
 e | 14 ineci
 ANVLARDO
 7, 1 G | 18
 W. | propo
 Donat con

ARBITRARE VIVERE honesta obiurgatio, ut et ueniam det
 692 et tamen corrigat. — **58** QVOD QVIDEM IN TE FVIT quan-
 tum in te fuit, perdidisti et illam et gnatum, quod tacuisti,
 quod non prospexisti: factum est enim uel fortuna uel
 interuentu meo, quo ego rem curauī, ut promitterem te ⁵
 695 eam uxorem ducturum. — **61** NOLLEM CETERARVM RERVM
 TE SOCORDEM nollem in ceteris rebus te negligentem. deinde
 promittit quod sit ducturus uxorem. at ille parum credens
 708 fidem poscit, quam rem pater firmat. — **74** SI FRATER
 AVT SODALIS ESSET QVI MAGIS MOREM GERERET ita hic ¹⁰
 lenis est pater, uti hoc nec frater nec sodalis gereret, ita-
 que admodum fratrem praetulit aut sodalem, quoniam
 711 frater semper fiducialiter agit, sodalis obtemperat. — **77** NE
 FORTE IMPRVDENS ID FACIAM QVOD NOLIT SCIENS CAVEBO
 dabo operam, ne quod nolit pater faciam insciens: <sciens> ¹⁵
 uero inspiciam et prouidebo.

6—7.

713 **1** DEFESSVS SVM AMBVLANDO haec scaena accusationem
 tenet, quod adolescens uitiauerit uirginem et nunc meretricem
 rapuerit. defenditur a patre. huius <accusationis> exordium
 721 sumitur **3** FERRO AD TE FLAGITIA BONI ILLIUS ADVLESCENTIS ²⁰
 . . CAPITALIA <capitalia> crimina sunt, quae capitis poenam
 725 merentur. deinde species criminis sic proponitur **7** HOC
 728 PECCATVM IN VIRGINEM EST CIVEM; deinde quod **10** PVER
 NATVS sit. primum, <ut> in omnibus propositionibus, ad-
 sensus traditur, exinde leue docetur esse quod ille com- ²⁵
 733 putat crimen. — **15** SI NON RE IPSA TIBI ISTVC DOLET

1 arbitrare te *G* | et *om. G* || 2 corrigit *GP* || 3 et 2. *om. G* ||
 4 non *Schopen*: tu *codd.* | enim est α | uel 1. *om. G* || 5 inter-
 uentu *W.*: euentu *codd.* | quod *GV* || 6 nolim α (*sic et infra*) |
 CETERARVM] harum *codd.* || 9 firmat] formę α | SI FRATER *om. \alpha* ||
 11 ita quemadmodum *codd.*, *corr. W.* || 13 semper *post* sodalis
 α || 14 insciens *codd.* || 15 sciens *add. Schopen* || 17 DEFESSVS —
 AMBVLANDO] Ibo illis dicam nullam esse in nobis moram (= *IV*
 7, 1) *G* || 18 tenet *om. G* || 19 accusationis *add. W.* || 24 ut *add.*
W. | propositionis α || 25 doceatur α || 26 SI] iam α

- SIMVLARE CERTE EST HOMINIS si non rei ueritate tibi dolor
 736 est, debes saltem effingere. — 18 CETERVM PLACET TIBI
 FACTVM MICIO uideris si curasti rem male gestam, quod
 effecisti, ut et uitiatam uxorem duceret: interea tibi hoc
 factum complacet? huic respondetur: 'non mihi quidem 5
 placuit, si mutari possit; nunc tamen, quia non ualeo mutare,
 necessario placet, quippe cum uita hominum sic se habeat,
 quemadmodum iactus est tesserarum: si enim illud quod
 opus est non cadit, hoc iam consilii et artis est corrigere
 747 quod miserit casus'. — 29 MERETRIX ET MATER FAMILIAS 10
 ERIT VNA IN DOMO nescit enim, quod non Aeschino rapta
 sit meretrix, et arbitratur ambas in domo futuras. —
 752 34 RESTIM DVCTANS SALTABIS genus saliu<di> dicit, tractum
 hoc a Troianis, qui cum funem tenerent et equum intro-
 759 ducerent, sic saltabant. — 41 VXOR SINE DOTE VENIET 15
 Demea uolens enumerare facta concludit, quod uxor ueniat
 domum sine dote, quod intus sit meretrix, quod sumptuosa
 sit domus, quod adulescens luxu sit perditus, quod deli-
 ret senex, ut si uelit ipsa Salus seruare numquam possit
 familiam.

20

V.

1.

- 763 1 EDEPOL SYRISCE egreditur seruus uino languidus
 et nomen ita pronuntiauit, ut ebrius demonstraretur. —
 765 3 OMNIVM RERVVM SATVR plenus est omnium rerum. —
 770 8 DIS QUIDEM DEMEA ESSES diues: ut sit declinatio hic
 dis, huius ditis.

25

1 hominis est *G* | re α || 2 debes *Westerh.*: -et *codd.* | ef-
 fingere *Schoell.*: et (ut α) fingere *codd.* || 3 MICIO] mihi si *codd.* |
 rem] $\hat{e}e$ *G* || 4 effecisti *W.*: et (te *G*) fec- *codd.* || 5 quidem *om.*
G || 6 nunc] non α || 8 quemadmodum] sicut *G* || 12 et *om.* α ||
 13 saliu dicit (-et α) *codd.*, *corr. W. duce Westerh.*; saltus dicit
Schoell || 14 cum <tum> *G* || 16 demea <erit> α || 18 luctus α ||
 24 <.i.> diues *G*